

Geld 1

1. Waarom zal een groei van de geldhoeveelheid die de groei van de productie overtreft leiden tot een stijging van de prijzen (inflatie)?

De verkeersvergelijking van Fisher luidt: $MV = PT$. Een stijging van de geldhoeveelheid betekent bij een gelijke omloopsnelheid ($V = \text{constant}$) een vergroting van de geldstroom. Volgens de vergelijking van Fisher zal dat betekenen dat de waarde van de goederenstroom ook stijgt. Als er niet meer is geproduceerd zal dat betekenen dat het prijspeil is gestegen.

Het bovenstaande is niet echt een verklaring. Het is meer een beschrijving van hetgeen in de vraag staat. Een verklaring voor dit fenomeen is het volgende:

Als de geldhoeveelheid toeneemt hebben de mensen meer geld opgenomen bij het bankwezen (hetzij in de vorm van leningen, hetzij door hun spaargeld op te nemen). Met dit geld zullen zij extra aankopen verrichten. Als de productie niet even snel stijgt als de vraag naar producten zal dat leiden tot een stijging van de prijzen.

2. Waarom zal de ECB in geval van hoge inflatie de rente verhogen?

De ECB heeft als taak te zorgen voor prijsstabiliteit. Bij een te hoge inflatie zal ze de rente verhogen omdat een hogere rente de bestedingen zal afremmen. Lager bestedingen zullen leiden tot minder sterke prijsstijgingen.

Een verhoging van de rente leidt dus tot een vermindering van de bestedingsinflatie.

3. Wat is het verschil tussen bestedingsinflatie en kosteninflatie?

Bestedingsinflatie is inflatie die ontstaat doordat de bestedingen toenemen. Deze vorm van inflatie treffen we aan in hoogconjunctuur.

Kosteninflatie is inflatie die ontstaat doordat de kosten van het produceren hoger worden.

4. Waarom zal een hogere rente een stijging van de wisselkoers tot gevolg hebben?

Als in een land de rente stijgt (en in andere landen niet) dan wordt het aantrekkelijk je geld te beleggen in dat land. Het land met de hoge rente zal dus veel kapitaal importeren. Deze import van kapitaal betekent dat buitenlanders vraag gaan uitoefenen naar de valuta van dit land. Hierdoor stijgt de koers.

Dat er vraag naar de valuta van het land wordt uitgeoefend dat kapitaal importeert komt omdat de mensen die in dit land willen beleggen eerst de valuta van dat land zullen moeten kopen.

5. Leg uit hoe een hogere wisselkoers zal leiden tot minder kosteninflatie.

Een hogere wisselkoers betekent dat het buitenland goedkoper wordt. Dit betekent dat de import van grondstoffen en halffabrikaten goedkoper wordt. Dit betekent dat de kostprijs van de goederen die hiermee worden geproduceerd lager wordt. Hierdoor kunnen de prijzen van deze goederen dalen.

6. Hoe kan de ECB het instrument van de kasreserve inzetten als de geldhoeveelheid sterker groeit dan zij gewenst acht?

De (geldmarkt)kasreserve is een tegoed dat de ECB de banken kan opleggen bij haar aan te houden. Als ze dit tegoed verhoogt hebben de banken minder de beschikking over liquide middelen. Banken kunnen hierdoor minder uitlenen hetgeen een daling (of minder sterke stijging) van de geldhoeveelheid tot gevolg heeft.

7. Hoe kan de ECB met behulp van open-markttransacties de stijging van de geldhoeveelheid afremmen?

Als de ECB de stijging van de geldhoeveelheid wil afremmen zal zij er voor moeten zorgen dat de banken over minder liquide middelen beschikken. Zij kan dit doen door waardepapieren (schuldbekentenissen) aan de banken te verkopen. De banken kopen deze waardepapieren met geld waardoor ze over minder liquide middelen beschikken.

8. Geef een voorbeeld van een stijging van M3 die niet samengaat met een stijging van de maatschappelijke geldhoeveelheid.

Onder M3 wordt verstaan de primaire en secundaire liquiditeiten. Als iemand een langlopende spaarrekening omzet in een kortlopende spaarrekening zal M3 stijgen zonder dat de maatschappelijke geldhoeveelheid stijgt.

M3 stijgt niet als iemand geld op een kortlopende spaarrekening zet. Immers dan neemt de primaire geldhoeveelheid af terwijl de secundaire stijgt. M3 blijft dan gelijk.

We noemen dit laatste een vorm van transformatie. Geld wordt omgezet in niet-geld. Het is een vorm van geldvernietiging.

9. Waarom blijft bij substitutie de maatschappelijke geldhoeveelheid gelijk?

Substitutie is het omzetten van de ene soort geld in de andere soort. Als ik bijvoorbeeld geld op een rekening-courant tegoed zet wordt er chartaal geld omgezet in giraal geld. De maatschappelijke geldhoeveelheid verandert niet.

10. Waarom neemt de ruimte op de geldmarkt in enge zin af als de waarde van de bankbiljetten in omloop toeneemt?

De ruimte op de geldmarkt in enge zin wordt bepaald door de kredietmogelijkheden van de banken. Als de banken een grote schuld hebben bij de ECB neemt hun mogelijkheid om geld uit te lenen aan het publiek af. Als de waarde van de bankbiljetten in omloop is toegenomen hebben de banken meer geld opgenomen bij de ECB. Hierdoor is de schuld aan de ECB groter geworden.

11. Leg uit hoe door wederzijdse schuldaanvaarding de geldhoeveelheid wordt vergroot.

Bij wederzijdse schuldaanvaarding leent iemand bij een bank giraal geld. Er ontstaat een schuld van de bank aan degene die heeft geleend. Immers deze persoon kan zijn girale tegoed, als hij dat wil, contant opnemen. De persoon die heeft geleend heeft natuurlijk ook een schuld aan de bank. Immers hij moet deze schuld in de toekomst terugbetalen. Door het uitlenen van geld neemt de girale geldhoeveelheid toe. Immers degene die heeft geleend beschikt nu over giraal geld. Dit girale geld hoort tot de maatschappelijke geldhoeveelheid.

12. Hoeveel geld kan een bank maximaal creëren als iemand € 100 op een rekening-courant zet en de bank minimaal 20% in kas moet houden?

Als iemand € 100 op een rekening-courant zet blijft de geldhoeveelheid hetzelfde. Immers de chartale geldhoeveelheid wordt minder en de girale geldhoeveelheid wordt meer. Omdat de bank nu echter € 100 in kas heeft en omdat de bank 20% van de rekening-courant tegoeden in contante vorm moet aanhouden kan de bank de rekening-courant tegoeden laten groeien tot € 500. Immers € 100 is 20% van € 500. Dit betekent dat de bank nu via wederzijdse schuldaanvaarding € 400 aan giraal geld kan creëren.

13. Waarom is de langlopende rente over het algemeen hoger dan de kortlopende rente?

De rente over langlopende leningen is hoger omdat de uitlenende instantie meer risico loopt. Naarmate het risico hoger is moet er meer rente worden betaald.

14. Wat is de daling van de waarde van de euro als de inflatie in twee opeenvolgende jaren 5% is geweest?

De daling van de waarde van de euro door inflatie heeft betrekking op de interne waarde van de euro. Het betreft hier dus de koopkracht van de euro. De koopkracht van de euro is gelijk aan $1/P$.

We berekenen eerst de groeifactor van P . Deze groeifactor is gelijk aan: $1,05 \times 1,05 = 1,1025$

Dit betekent dat de prijsstijging over twee jaar gelijk is aan: 10,25%

De groeifactor van de koopkracht is nu gelijk aan: $1/1,1025 = 0,907$

Dit betekent dat de koopkracht van de euro is gedaald met 9,3%.

15. Waarom bestaat er een negatief verband tussen de hypotheekrente en de prijs van koopwoningen?

Als de hypotheekrente stijgt wordt het bij een gegeven prijs van de woning duurder om er een te kopen. Dit komt omdat de maandelijkse hypotheeklasten hoger worden. Hierdoor zal de vraag naar koopwoningen afnemen. Omdat de vraag afneemt zal de prijs dalen.

16. Waarom bestaat er een negatief verband tussen werkloosheid en de prijs van een koopwoning?

Als de werkloosheid toeneemt hebben de mensen minder geld te besteden (werkloosheidsuitkering ligt lager). Ook krijgen werklozen minder makkelijk een hypotheek. Hierdoor zal de vraag naar koopwoningen afnemen. Hierdoor daalt de prijs.

17. Leg uit hoe het gedrag van banken op gebied van kredietverlening procyclisch kan werken.

Gedrag werkt procyclisch als door het gedrag de conjunctuercyclus wordt versterkt. Procyclisch staat tegenover anti-cyclisch.

Stel dat we in een neergaande conjunctuur zitten. Banken zijn dan huiverig geld uit te lenen (vanwege de risico's die dat met zich meebrengt). Omdat de banken minder makkelijk krediet verlenen wordt er minder geïnvesteerd en geconsumeerd. Hierdoor daalt de effectieve vraag. Een dalende effectieve vraag betekent dat het BBP zal dalen. De neergaande conjunctuur wordt hierdoor versterkt.

18. Wat verstaan we onder de liquiditeit van een bank?

De liquiditeit van een bank wordt bepaald door de mate waarin de bank aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen. We letten hierbij vooral op de mate waarin de bank over dekkingsmiddelen beschikt voor de rekening-courant tegoeden die zij heeft uitstaan. Deze dekkingsmiddelen bestaan uit het kasgeld en het tegoed bij de centrale bank dat de bank heeft.

19. Wat verstaan we onder de solvabiliteit van een bank?

De solvabiliteit van een bank wordt bepaald door de mate waarin de bank in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. We vergelijken dan de bezittingen van de bank met de schulden. De solvabiliteit neemt toe naarmate de bezittingen meer uitstijgen boven de schulden.

20. Leg uit hoe een daling van de koers van de aandelen van een bank kan leiden tot liquiditeitsproblemen bij die bank.

Als de aandelenkoers van een bank daalt kan dat leiden tot een daling van het vertrouwen bij de mensen die hun spaargeld hebben toevertrouwd aan de bank. Als mensen dan besluiten hun spaargeld op te nemen kan dat leiden tot liquiditeitsproblemen. Immers de bank heeft maar een deel van dat spaargeld in kas.